

RESIDÈNCIA
D'INVESTIGADORS

TOC, TOC, HI HA LLOC? LA HISTÒRIA EN ELS MUSEUS DE CIÈNCIA

CICLE DE SEMINARIS

Dilluns 7, 14 i 21 de maig de 2012 a les sis de la tarda

Organització: Residència d'Investigadors CSIC-Generalitat de Catalunya.

Amb la col·laboració de: IMF-CSIC, Línia «Pràctiques culturals en espais urbans» | Museu d'Història de la Medicina de Catalunya | Museu de Ciències Naturals de Barcelona.

Coordinadors: José Pardo-Tomás (IMF-CSIC) | Alfons Zarzoso (Museu d'Història de la Medicina de Catalunya).

La història de la ciència, la tècnica i la medicina és una disciplina acadèmica que, en ocasions, aconsegueix un mitjà d'expressió propi en l'àmbit museístic, encara que amb finalitats, programes i propòsits ben diferents segons contextos geogràfics i històrics específics. Aquests museus de definició i caire històrics, combinen l'exhibició d'unes col·leccions concretes amb la difusió d'un discurs historiogràfic molt vinculat, generalment, a tradicions locals, disciplinàries i professionals determinades. D'altra banda, la immensa majoria dels museus de ciència

---

A la Sala d'Actes de la Delegació del CSIC a Catalunya,
Egipcíaques 15, Barcelona. Tel. 93 443 27 59.
www.residencia-investigadors.es

bandegen completament la història com a eina explicativa a les seues exposicions, encara que tots —com és obvi— tenen una història. En molts casos, certament, es tracta d'una història encara per escriure, la qual cosa dificulta seriosament aquesta possibilitat. En altres casos, tanmateix, l'absència completa d'historicitat en el discurs museístic és una elecció deliberada, relacionada amb una concepció determinada del que són la ciència, la medicina o la tecnologia i amb una manera d'entendre com han de relacionar-se amb els públics. Aquest curt cicle de seminaris pretén acostar a totes les persones interessades pels museus de ciència algunes de les vessants més debatudes avui en dia sobre un conjunt de problemes (tant teòrics com pràctics, tant historiogràfics com museològics) que els envolten, tot reflexionant sobre les possibilitats que hi té el discurs històric per renovar o plantejar el diàleg i la mútua actuació de museus i públics.

Programa

Dilluns 7 de maig

Beneath the Skin and Back to Life. A Conceptual Visit to the Berlin Museum of Medical History

THOMAS SCHNALKE | *Director del Berlin Museum of Medical History at the Charité*

The Berlin Museum of Medical History is a university museum located on the premises of the renowned Berlin clinic called Charité. Built and founded by the eminent German pathologist Rudolf Virchow (1821-1902) as a so called *Pathological Museum* in 1899 its primary goal was to visualize an inventory of all human diseases by the arrangement of over 23.000 dry and wet specimens on 2.000 m². After its reopening under its current name in 1998, it was re-conceptualized as a venue to address core developments in the history of medicine. In my talk I will offer a virtual visit to and through the Berlin Museum of Medical History at the Charité outlining the status, running, and topographical context of this institution, as well as the basic ideas for the development and

realization of its permanent presentation opened in late 2007 and the spectrum of temporary exhibitions which shape the profile of the museum in the public. The discussion might also address important issues of an intensive debate on the use of university collections for research in Germany.

Dilluns 14 de maig

Monstres, pocions secretes i passades màgiques en exposicions de ciència moderna?

SOPHIA VACKIMES | *Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural, Girona*

La ciència és generalment representada en els museus com una història del progrés humà, il·lustrada per mitjà d'objectes colleccionats al llarg de la història pensant de la humanitat. La collecció d'espècimens naturals, objectes curiosos i instruments científics s'estableix com l'origen del museu modern. Diferents raonaments intel·lectuals i propostes museístiques fan que aquests objectes siguin distribuïts i readaptats per a exposicions a les seves sales depenent del tema a tractar: avanços mèdics, novetats en astrofísica o l'últim premi Nobel. Generalment aquests esdeveniments es revesteixen d'un llenguatge que fa la sensació de novetat, de modernitat i de progrés. Si bé les aberracions naturals van ser objecte de la curiositat humana durant segles i durant els segles formatius del que avui és la ciència moderna es van acumular objectes capritxosos, amb atribucions màgiques i utilitzades en superxeries, tot això va ser abandonat fa temps per la ciència moderna. No obstant això, per celebrar i exposar les innovacions en la medicina s'opta sovint per recórrer a objectes antics i medievals, envoltats d'obscuritat i de misteri per il·lustrar l'avenç científic. En el seminari, tractarem de plantejar les raons per les quals s'ha posat de moda utilitzar quimeres medievals, llenguatges esotèrics i pocions màgiques per construir el sentit de les exposicions de temes moderns com la genètica.

Dilluns 21 de maig

**La història del Museu de Ciències Naturals
de Barcelona: al voltant del projecte
*Una història no tan natural***

Taula rodona, moderada per

OLIVER HOCHADEL (IMF-CSIC)

Amb la participació de:

JOSÉ PARDO-TOMÁS (IMF-CSIC), ALFONS ZARZOSO (MHMC), JOSEP M. CAMARASA (IEC), LAURA VALLS (CSIC), FERRAN ARAGÓN i GUSTAVO CORRAL (Màster Interuniversitari d'Història de la Ciència)

Activitat addicional

El mateix dilluns 21 de maig, a les 12 del migdia

El Museu de Ciències Naturals de Barcelona oferirà als assistents al cicle una visita guiada a l'exposició *Planeta Vida*, al Museu Blau (metro Maresme / Fòrum).